

greet en het meermalen, die achtergrond men zich bij gemakkelijk feiten samen of nu wel in gewichtige enis te be-
erde moment, ge betekenis poze toestand daarover de
oordeel in zijn lot van deze oor we van

Christelijke
7. van Melle
Callenbach.

ken waarin, de Evangelie- vormde Kerk, mate van be-
ort ook: de

inze openbare inheid opdoen a over zede-
lerlei werken

n student tal

il dat metter- en zede-
ler, dat de akade-
kelijk examen kening houdt.
dboeken over aangewezen, geleerden
len. In onze wij tot dusver
Hoeftstra B., e der Doops-
e Universiteit dam, P. N. v.
t van modern e geleerdheid
men zelf niet or den student
ken in een e zij de nieuwe
mens tot de ademieburger
en talen, dat werk zonder
is echter bij t een bezwaar
van de taak, t en van me-
dboeken. Zij kelijk literatuur
lat het op 'n werken wan-
tudeering set dik, Marten-
Morale van Newman

de opvatting onder student

vandaan ge-
den student, Kerkbestoren
g een moeie-
examinatoren r.
dit vak maar wat Christe-
ezwaar zeker

l niet, bij de d der Ethika
adert de ver-
Inleiding tot Voeg daarbij
ninciaal Kerk-
kan, dan ij het onder-
e Christelijke verrassingen

en geen on-
ke zede-
ler.

in het duister, de," kan hier

na bij den en geloopen, ik te hebben
s greep. Tal Nederlandse
mstandigheid

Christelijke
F. J. Domela
jaar te Am-
aar te Am-
aar te Am-

was, kwam
lijke Ethiek
Kuhoeft en
anning J. H.,

mdde wegen nts, na het
een Repi-
or hem ook zede-
ler liet

federlandsch an De Krull
hun pastorie
lijk examen

tot hen ook

ze schrijft in van de titel

rbodig werk van dit
ik."

ten onzent a veeljarige
geleerd, dat e en volledig
Christelijke

eischen van het proponentexamen in de Ne-
derlandsche Hervormde Kerk — wil dit ge-
schiedt de heeren Van Melle dan ook beoordeeld.
Het boekje dat 69 bladzijden bevat, en waarin
„voor het maken van aantekeningen en uit-
breidingen, om de andere bladzijden het papier
is blank gelieven", is, gelijk men dat van
den uitgever Callenbach gewoont is, wat druk
en papier betreft keurig uitgevoerd.

Wij zullen hier eerst een overzicht geven van
den inhoud.

De Van Melle geeft een Inleiding in 13 §§,
daarna A. Algemeen deel der Christelijke Zede-
ler en B. Bijzonder deel der Christelijke Zede-
ler.

De Inleiding 35 bladzijden groot, en dus meer
dan de helft van het geheel, handelt achtereens
volgens van: 1. Benaming; 2. Algemeen
begrip; 3. Object; 4. Uitgangspunt; 5. Definitie; 6. Encyclopedische plaats. Dog-
matiek en Ethiek; 7. Christelijke en Bijbel-
ethiek; 8. Betang van dit leerboek; 9. Geschiedenis. Deze 9, die dan van p. 4—p. 31
loopt, is nu weer onderverdeeld in een Voor-
geschiedenis, a. Israëli, b. de Grieken; en een
Geschiedenis der Christelijke Zede-
ler. In het laatste onderdeel krijgen de Luther-
sche, Gereformeerde en Roomsche Ethiek een
plaats. — Dan volgt § 12. Grondbeginsel der
Ethiek, en § 13. Verdeling der Christelijke
Ethiek.

In zijn Algemeen deel der Christelijke Zede-
ler, laat Van Melle, even als in zijn Bijzonder deel,
de verdeling in §§ en handelt daar van: 1. Het
onderscheid tusschen goed en kwaad. 11. Al-
gemeen zedelijk aanleg en toestand en daarbij
wat den „aanleg" betreft, van 1. zijn zedelijk
beuustzijn; 2. zijn zedelijke vry-
heid; 3. zijn zedelijke vermogens; 4. kenver-
mogen; 5. gevoelen en begeerte; 6. de wil; 7. zijn
zede-
ler. Na dus in dit 3de onderdeel te hebben
gehandeld van „menschen zedelijk", „aan-
leg" wordt daarna nog een drietal bladzijden
gewijd aan „menschen zedelijk toestand".
Deze toestand is die „van een gevallen groot-
heid", zegt Van Melle. „Zijne vrijheid is ver-
vangen door dienstbaarheid onder de macht der
zonde, die al zijn vermogens heeft aangetast.
Zijn verstand is verduisterd; zijn gevoel ver-
sterkt; zijn smaak bedorven. Hij haat wat hij
moet lief hebben en hij heeft lief wat hij haten
moet. Zijn wil is geneigd tot het kwade. (Rom.
1: 18; 3: 20; 7: 15; 8: 7; 10: 19; 12: 19).
Hier volgt dan een beschrijving van de zonde
en wel ten opzichte van de verschillende ver-
mogens en van het hart als haar zetel.

Verder handelt dit Algemeen deel van:
III. De bron en de kenmerken van het Chris-
telijk leven.

Hier wordt dan gesproken van de wederge-
boorte en de bekeering, van de heiligmaking,
de deugd en de deugden, „welker afzonderlijke
aanwijzing samenvalt met die der plichten".

Vervolgens wordt in dit Algemeen deel ge-
handeld van IV. De betekenis der wet en van
het voorbeeld van Christus voor het Christelijk
leven.

De „betekenis van de wet" is hier uitvoeriger
behandeld dan die van „het voorbeeld van
Christus".

Aan het eerste onderwerp wijdt de geachte
schrijver vier, aan het laatste slechts één blad
zijde. Waar hij op pag. 53 van het eerste tot
het tweede onderwerp overgaat zou het wen-
schelijk zijn dit, — bij een tweeden druk —
althans door een nieuwe alinea aan te duiden.

Waar Van Melle over „de betekenis van de
Wet" handelt, spreekt hij over haar wezen; haar
verbindende kracht voor de Christenen en den
strijd daarover tusschen de aanhangers van
Votius en Coccejus. Hier op bl. 50 stuit ik
op een drukfout. Voor de aanhangers van Vo-
tius en Coccejus wordt men verwezen naar bl.
80, dit zal waarschijnlijk bl. 72 moeten zijn: „de
Gereformeerde Ethiek". Verder worden hier de
„Adiaphora" en „het Geoorloofde" en ook de
„Praecepta en Concilia Evangelica" behandeld.

Over de „betekenis van het voorbeeld van
Christus" zegt Van Melle: „Aan het voorbeeld
van Jesus hebben wij te ontleenen de groote
beginselen, die ons gedrag moeten bestieren;
de eere Gods boven alles te zoeken, alies achter
te stellen bij de liefde tot God, bij de goede
zelfverloochening, gewillige zelfvergeving ook tot
in den dood, als God dit wil. Hem navolgen
is niet Hem copieren. De poging om dit laatste
te doen levert nooit anders dan karikaturen".

Ten slotte handelt dit Algemeen deel van: V
de middelen tot de bevordering van het Chris-
telijk leven.

Hier hebben wij dus de Aesthetiek.

Van Melle spreekt hier 1. over zelfonderzoek;
2. zelfbeheersching, en 3. godeliefde gemeen-
schap; als de algemeene deugdmiddelen.

Bij de bijzondere noemt hij het gebed; en een
bicht als „uitroffing van een door schuldgevoel
bezwaaard hart aan een vertrouwd en geestelijk
ervaren persoon"; en de geleefte.

In B. Het Bijzonder deel der Christelijke zede-
ler, krijgen nu de afzonderlijke deugden en
plichten een plaats.

Na hier eerst over den plicht in het algemeen
te hebben gesproken, en er op gewezen te heb-
ben hoe de eenheid aller plichten is gegeven
in de liefde tot God, de hoofsom der Wet,
waarin ook de liefde tot den naasten is begrepen,
en waarvan de wettige liefde voor ons zelve
tot maarstaf strekt, wordt in dit Bijzonder deel
gehandeld van 1. de liefde jegens God, 2. de
liefde tot ons zelve; 3. de liefde tegen den naasten.

Eerbied, dankbaarheid, vertrouwen en geho-
orzaamheid worden hier beschouwd als kenmerken
der liefde jegens God. Bij den eerbied, waartoe
de schrijver den eisch van de eerste drie ge-
boden brengt, vindt hij gelegenheid om te spre-
ken over den eed, over den wekelijkschen Rust-
dag en over het gebed. Bij de gehoorzaamheid,
om te spreken over het lot en over het teken.

De liefde tot onszelf openbaart zich als zelf-
waardering, zelfbewaring, zelfontwikkeling.
De liefde jegens den naasten eindelijk, wordt
eerst beschouwd in het algemeen en daarna in
de bijzondere betrekkingen des levens.

Wat het eerste betreft, openbaart zij zich als
waardering, bewaring en ontwikkeling van den
naaste.

Bij de waardering komt dan de waarheids-
liefde en naar aanleiding daarvan de leugen en de
„noodleugen" ter sprake.

Bij de bewaring van de naasten, welke insluit
de zorg voor hun leven, eer, vrijheid, eigendom
en tijdelijk belang: de „noodweer", de dood-
straf en de oorlog.

Wat het tweede betreft, — de liefde jegens
de naasten in de „bijzondere betrekkingen des
levens" — het slot van het Repetitorium —;
daarin wordt gesproken van de liefde jegens
hen die met ons tot hetzelfde huisgezin, den
zelfden staat en de zelfde kerk of gemeente be-
hooren.

(Wordt vervolgd.)

Uit de Pers.

Een niet onwaardig kijkje geeft de Hervorming
op wat er omgaat in de studentenwereld aan
de Rijks universiteiten:

Er wordt in De Hervorming veel geschreven uit
de wereld der rijpe menschen: veel van wat ze
doen en denken. Uit de studentenwereld echter
lezen wij nooit iets. Wat er gedaan en gedacht
wordt door de jonge mannen voor wie 't student-
zijn niet alleen is een angstig inpompen van de
verlichte wetstof, ligt onder een mystiek sluit-
verborgen. Daar weten niet-studenten niets van.
En dat is goed ook, tot op zekere hoogte. De groote
bekering van ons student-zijn zou weggenomen
worden, als die sluis geheel afgeleid werd, als alle
mysterien en gedachten, die er onder verborgen
zijn, zoo leens blootgelegd werden voor het oog der
menigte. Maar te verborgen, te geheimzinnig mo-
gen we ook niet zijn. Want daardoor lijden wij niet
altijd onder de zeer slechte naam die van ons uitgaat.
Daardoor beschouwen „men" ons als: drinkbroers
(leest nog, die hun beeren niet betalen) schreeu-
leeliekers, dieven (van uithangborden en treinbor-
des), die er hun „stort" van maken, anderen voor
den gek te houden, (dat vooral) meisjes naloo-
pen eude heeren met hooge hooften plagen, enfin te
kinderachtig om van te praten), die diogenes doen,
waarvoor ieder ander in Meerenberg zou gestopt
worden (leer niet laatst een door de Veenstraat in
Den Haag met zes honden?) en dan ... dat
groenen, (schei uit menen) ieder jaar dooje! —
„nee 't is maar goed," zegt men, „dat mijn zoon
een student is geworden; vroeger dacht ik er nog
over, maar na de informaties, die ik genomen heb,
niet meer. Nu is te op een bankierskantoor, dat 't
beste deel — ook financieel — zie je, hij heeft wel
eens „laar uit, maar dan gaar naar de Scala of zoo
en fatsoenlijk, heel anders, heel anders, dan
dat worden me later te leeraars van onze kinderen,
je dokters, je rechters en ... je dominees!"

Liefst vertelt men er dan nog bij, dat vooral
je „aanstaande dominees" het er van nemen in den
studententijd, omdat ze later zich nu in toom mo-
chten houden. Ziet je, dat zijn de dingen, die niet
achter den geheimzinnigen sluit zich bevinden.
Maar wat daarachter zit; dat weet niemand iets van!

— Die arme studenten! Ze worden belasterd,
voor onmogelijke a.s. dokters en predikanten ver-
klaard, omdat de wereld 't ziet, als ze nu en dan
eens, in de uitbarsting van hun heilrijke jeugd, doen
wat een niet-student gekke dingen noemt — omdat
de wereld niet weet, wat er onder elkaar gesproken
verklaard, beweerd, ontkennd wordt, wat er alleen
gelezen, gewerkt en gedacht wordt.

En toch: heilrijke studenten-wereld! Heilrijk om
je vrijheid, je niet-storen aan die menschen, den
geheimzinnigen sluit, die over je heen ligt; nog
is er niets veranderd, sinds Piet Paaltjes tijd en
toch ook veel, want in jou woelen nog steeds de
gedachten, in jou wordt nog steeds de grondslag
gelegd van de meeningen, wildoorden, die geleerden
en hooggeleerden zullen raakvlakken en niten over
jaren, de meeningen, die tijdelijk de wereld zullen
veroveren.

De jeugd is vroeg ontwikkeld tegenwoordig.

De scholen zijn beter, de tijdschriften en dagbla-
den goedkoper en gemakkelijker te verkrijgen dan
vroeger. Men zegt ook, dat de eerste klasse van
H. B. S. en Gymnasium uit telkens jongere kinde-
ren bestaat. Reeds op de scholen (vooral gymna-
sium 4de en 5de klasse) begint voor hen de „Sturm-
und Drangperiode" hun levens. En in hun jongen
overmoed beginnen ze alles omver te werpen, wat
oud is.

De jeugd strekt zijn verlangens altijd uit naar
het „nieuwe", zede Seneca reeds en de menschen is
sinds zijn tijd nog niets veranderd.

„Oude literatuur, ... domineesliteratuur, geen
greintje poëzie of schoonheidsgevoel is er in — nu,
als je de taalchters kent, is die oude rommel niet
meer te slikken".

„Socialisme ... ieder mensch (van zestien jaar)
moet toch socialist zijn (liberale partij op de flesch;
middelenstand verdwijnt — openhooping van groot-
kapitaal — revolutie tegen de tegenwoordige maat-
schappij — klassenverschil weg).

„Geloof ... och, wat doe je daar nu mee? Dat
is als een riekte te beschouwen. Geloof is een
in elkaar geraakte grijsaard, die alleen nog maar
leeft van de aalmoeren van een paar kwelen en
wat oude theetantes.

Zoo redeneert de tegenwoordige jeugd van zestien,
zeventien jaar, „O, die jeugd!", zucht grootpapa
V, die onderling is „ver kom niets van terecht".

„'t Is toch zonde, zes zestien jaar en dan al niet
meer naar de kerk", zegt tante Naaije, handen-
wringend.

Maar ik zeg: heel goed! Laat ze maar alles
overboord gooien!

Want later!

Ja, er zijn jongelui, die zoo opgaan in hun dag-
werk, hun daggangen, hun sport in den vrijetijd,
dat ze geen tijd meer hebben, om na te denken en
jaren later in een oogenblik van inkeer tot zich
zelf, zich mischien verwoerd afvragen: houd ik
nu nog van nieuwe literatuur? ben ik nu nog
socialist? ben ik nu nog ongelovig? — maar er
zijn ook, die blijven doordenken, van moening
wisselen met hun vrienden — die veel denken,
veel spreken en veel twifelen tot dat zij hun a-
walingen van vroeger inden Na uurlijk zijn er,
die socialist, die atheïst blijven, maar het meereend-
leefsel, het nu daer — dan daarna over, tot het
inens zijn overtuiging gewastig niet.

Ja, die tijden, dat het materialisme de student-
enwereld in zijn koude armen gekneld hield, zijn
gelukkig voorbij. En omdat ik dit wensch te con-
stateeren en 't wensch te zeggen aan velen, die
sich mischien wanhopig afvragen: „wat zal de
toekomst brengen?" schreef ik boven mijn opstel:
„Houdt goeden moed!" De mannen, die den gods-
dienst, dat grootste levensgoed der menschen, als
een voorbijgaande beweging in de wereldgeschiedenis
beschouwen, wijzende op het materialisme en
zeggende: ziet ge wel, hoe 't veld wijnt? zintzans
gelukkig met overtuigende bewijzen te bestrijden.

Ze zijn te bestrijden door het vaste geloof van
velen, niet geloof uit familietraditie, niet met den
papepel ingezogen geloof, maar door geloof, al
krachtiger gegroeid uit ongelooft en twijfel. En is
't niet, om goeden moed te houden, als ik u voor-
beelden noem van jonge mannen, die na een eind-
examen H. B. S. met ijver werken voor het staats-
examen, met het doel theologie te studeren, dat
ook studenten in de rechten van faculteit verwis-
selen en dat zelfs een student in de chemie zijn
faculteit verliet om predikant te worden, en dat
enige professoren der wis- en natuurkundige
faculteit dat een goed en heilzaam teken des
tijds noemen? En al groei (vrijzinnig) geloof
ook slechts bij enkelen tot een sterke plant, bij
velen is thans twijfel. En is dat ook niet, om goeden
moed te houden? Want vergeet niet, dat 't ge-
slacht, dat veelal alies over boord wierp, hoewel
't zelf van een geslacht stamde dat uit traditie
trouw ter kerke ging, eenige malen per jaar
souvereide op klaarlichten dag — zooals Multatuli
zegt. Als onze grootvaders geloofden, onze vaders
alles verwierpen, wij zelf twifelen — wat zullen
dan onze kinderen? En is die twijfel dan geen
verbliffend teken, meer verblijvend dan het vaste
traditiegeloof van velen?

Als ik kom bij een jongen man, wien men thuis
en in zijn familie altijd heeft voorgehouden: jij
zult 't nog eens ver brengen! — om die jonge man
zegt tot me: „seer zeker zal ik 't nog eens ver
brengen in de wereld!" zal ik dan niet zijn huis
verlaten met een ongelovig lachen?

Maar als ik kom bij een anderen jongen man,
die hard werkt en na zichzelf en zijne krachten
goed onderzocht te hebben, zonder veel aanmoed-
iging van elders, mij zegt: „ik twijfel over mezelf!
Maar er zijn toch ook oogenblikken, dat ik me
sterk voel en tot veel in staat — zal ik dan niet
heengaan en denken: „die man zal zekerlijk bere-
ken, wat hij wil!"

En als ik nu een jongen man ontmoet, van huis
uit geloovig opgevoed, die mij zegt, dat hij over-
tuigd is van Gods liefde en de waarheid van Chris-

tus' evangelie, zal ik mij dan, wetende, dat hij
nooit daarover nadacht, veel gesterkt voelen in
mijn geloof?

Doch als een ander, uit een huis, waar Gods
naam niet genoemd werd, door eigen denken tot
twijfel kwam en me nu zegt: „er zijn oogenblikken
in mijn leven, dat ik God voel in me en om me",
zal ik dan niet gesterkt worden in mijn geloof?

Uit het licht is de duisternis gekomen, maar uit
de duisternis zal ook weder het licht, eenmaal
zeker, heerlijkter rijzen.

De uil van Minerva vliegt pas uit als het
schemert", heeft prof. Bolland zeer mooi gezegd.
Tien jaar geleden zou onder de medici een student,
die niet atheïst was, met den vinger zijn aan te
wijzen. Nu... twijfel bij velen, bij enkelen zelfs
vast geloof. Een oud theoloog vertelde me zeer
dregen, dat hij dikwijls jonge studenten bij zich
kreeg (o.a. joden), die hem vroegen: „vertel me
toch eens, wat je wil en wat je geloof".

„Er moet toch wel zoo iets zijn", zeiden ze dan.
Dit geeft ook goeden moed en kracht aan de jonge,
vrijzinnige theologen. Een groote vergoeding is het
voor al de teleurstelling, die ze ondervinden, als ze
kort na elkaar, tot nu toe vrijzinnige gemeenten
een orthodox predikant zien beroepen. Zij hebben
kracht nodig. Want onder hen woelt het en
bruiet het ook. Ook zij moeten vaak een periode
van strijd meemaken, om tot bevrediging en rust
te komen. Zij zijn niet meer de grondleggers van
een richting, doch staan op de voetstappen van hun
voorgangers en zijn als zodanig verplicht alle
inconsequenties en onjuistheden en verkeerd begrip
te vernietigen. Reeds is ook de tijd voorbij, dat
die vragen, die zich nu aan hen voordoen, gemuurd
werden onder veel gescher over geheel onhouding,
anarchisme, weerloosheid en vegetarisme. Dit blijkt
vooral uit de jongste vergaderingen van de Leidse
vrijzinnige theologenvereniging, uit de heftige
debatten daar gevoerd en de meest tegenstrijdige
meeningen, die er elkaar kruisen. Wie vroeger deze
(onder voorzitterschap van prof. Oort gehouden)
vergaderingen bijwoonde, zou ze niet meer herken-
nen. Vroeger kalm, saai-kalm, de inleider weinig
tegengesproken, slechts een paar vrijzinnigen,
met belangstelling de vergaderingen volgden, zijn
ze thans bijzonder gemiddeld. Zou 't ook zijn,
omdat na jaren van constante vermindering der
vrijzinnige theologen (het laatste jaar zelfs tot o
gereduceerd) plotseling dit jaar 8 modernen zijn
aangekomen? Zij vertegenwoordigen het allerjongste
geslacht, dat meer nog dan enig vorig door alle
heersende meeningen heen van ongelooft en ma-
terialisme tot geloof is gekomen. En gestemd door
de sympathie van vele anderen, die de jonge theo-
logen en hun streven kennende, de „domineesvrees"
van vroeger hebben afgeschud, ontplooiën zij te
verder de banier van geloof, hoop en liefde, terwijl
al schederde in ons land, en houden goeden
moed.

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons liever zijn dan wanneer er metterdaad
een kentering ten goede was gekomen; het feit
was droef genoeg, dat onze spes patriae, lat
der s.a. predikanten inclusief, hun studenttijd op
zulk een wijze doorbrachten.

Ook voor de paedagogiek van het moder-
nisme is dit stuk niet van belang ontkloot.
Men moet eerst alle geloof overboord werpen,
om dan door twijfel weer tot geloof te komen.
Dat is het ideaal! Trek de lijn door op zedelijk
gebied en men voelt terstond, hoe gevaarlijk
deze Cartesiaansche paedagogiek is. Men zou
dan moeten beginnen met alle aangeleerdde
zedelijkheid te verwerpen, in allerlei ongesch-
ikheid zich te vermaken, om eindelijk door
loutring tot de waje heiligheid te komen.

Durft de Hervorming ook deze consequentie
aan?

Of de balans niet ietwat geflatteerd is, laten
wij voor rekening van den schrijver. Een saa-
luis maakt nog geen leute. En wat men elders
uit den kring der studenten verneemt, doet be-
twijfelen of de geest van atheïsme en materia-
lisme reeds aan het wiken is. Intusschen zou
niet ons lie